AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA

ELMİN İNKİŞAFI FONDU

MÜQAVİLƏYƏ ƏLAVƏ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun elmi-tədqiqat proqramlarının, layihələrinin və digər elmi tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə qrantların verilməsi üzrə 2011-ci ilin 1-ci müsabiqəsinin (EİF-2011-1(3)) qalibi olmuş və yerinə yetirilmiş layihə üzrə

ALINMIŞ NƏTİCƏLƏRİN ƏMƏLİ (TƏCRÜBİ) HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ VƏ LAYİHƏNİN NƏTİCƏLƏRİNDƏN GƏLƏCƏK TƏDQİQATLARDA İSTİFADƏ PERSPEKTİVLƏRİ HAQQINDA MƏLUMAT VƏRƏQİ

(Qaydalar üzrə Əlavə 16)

Layihənin adı: **Azərbaycan faunasının cücülər sinfinin öyrənilməmiş qruplarının tədqiqi, onların statuslarının, nadirlik dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsi**

Layihə rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: **Əliyev Xalid Əli Ağa oğlu**

Qrantın məbləği: **50 000 manat**

Layihənin nömrəsi: **EİF-2011-1(3)-82/54-M-58**

Müqavilənin imzalanma tarixi: **20 dekabr 2011-ci il**

Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: **12 ay**

Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): **1 yanvar 2012-ci il – 1 yanvar 2013-cü il**

1. Layihənin nəticələrinin əməli (təcrübi) həyata keçirilməsi

1 Layihənin əsas əməli (təcrübi) nəticələri, bu nəticələrin məlum analoqlar ilə müqayisəli xarakteristikası

(burada doldurmalı)

Bu işdə Azərbaycanın müxtəlif regionlarının müxtəlif biotoplarında entomofaunanın az öyrənilmiş və ya heç öyrənilməmiş nümayəndələri üzərində aparılmış mövsümi tədqiqatların nəticələri əks etdirilmişdir. Tədqiqatın əsas məqsədi zoomüxtəlifliyin strukturunun analizi olmuşdur.

Ekspedisiyanın planına uyğun olaraq 2012-ci ilin aprel ayından oktyabr ayınadək 4 icraçıdan ibarət 2 qrupla Azərbaycanın 4 regionunun (Naxçıvan MR, Lənkəran, Şəmkir-Qazax, Zaqatala-Balakən) hər birinə 3 səfər edilmişdir. Hər icraçı 57 gün ekspedisiyada olmuşdur. Tədqiqat nəticəsində layihədə qarşıya qoyulmuş məsələlər öyrənilmişdir.

Layihədə *Qarışqalar*, *iynəcələr*, *yumşaqbədən böcəklər*, *darqanad böcəklər*, bəzi

Vespidae nümayəndələri, *uzun burun böcəklər* qruplarının diaqnostikası aparılmış, nadir və azsaylı növlərin statusu dəqiqləşdirilmişdir.

Layihədə material toplanışı, say uçotu və müşahidələri özündə əks etdirən çöl işləri yerinə yetirilmişdir. Bu işlərin nəticəsi olaraq entomoloji kolleksiya hazırlanmış və hər bir növün elektron kataloqu tərtib edilmişdir. Bütün planlaşdırılan işlər ilk dəfə yerinə yetirilmişdir. Nəticələr elmi məqalələr şəklində dərc etdirilmiş (5 ədəd) və yaxud çapa təqdim olunmuşdur (5 ədəd).

Layihədə yerinə yetirilmiş işlər əvvəllər heç kim tərəfindən aparılmamışdır. Əldə edilmiş məlumatlar yenidir.

2 Layihənin nəticələrinin əməli (təcrübi) həyata keçirilməsi haqqında məlumat (istehsalatda tətbiq (tətbiqin aktını əlavə etməli); tədris və təhsildə (nəşr olunmuş elmi əsərlər və s. – təhsil sisteminə tətbiqin aktını əlavə etməli); bağlanmış xarici müqavilələr və ya beynəlxalq layihələr (kimlə bağlanıb, müqavilənin və ya layihənin nömrəsi, adı, tarixi və dəyəri); dövlət proqramlarında (dövlət orqanının adı, qərarın nömrəsi və tarixi); ixtira üçün alınmış patentlərdə (patentin nömrəsi, verilmə tarixi, ixtiranın adı); və digərlərində)

Layihənin nəticələri elmi məqalələrdə öz əksini tapmışdır. 5 məqalə çap olunmuş, 5 məqalə çapa hazırlanmışdır. Çap olunmuş məqalələr aşağıdakılardır:

1. **Musayeva Z.Y., Əliyev X.Ə.** Azərbaycanda yol arıları (Pompilidae) fəsiləsinə mənsub arıların öyrənilməsinə dair.// AMEA Zoologiya institutunun əsərləri.c.30, N 1, 2012. S.192-195
2. **Nəbiyeva X.Ə., Əliyeva X.Ə.** Azərbaycanda “Məxməri qarışqalar” (Mutilidae) fəsiləsinə mənsub arıların öyrənilməsinə dair// Azərb resp.Azərbaycan Zooloqlar cəmiyyətinin əsərləri. C.4, N1, 2012, s. 182-186
3. **Hüseynova E.A.** Cantharidae İmhoff, 1856 fəsiləsinə aid olan böcəklər haqqında ümumi məlumat // Azərb resp.Azərbaycan Zooloqlar cəmiyyətinin əsərləri. C.4, N1, 2012, s.83-86
4. **Məhərrəmova Ş.M.** Curculionidae Latreille, 1802 (Coleoptera) fəsiləsinə daxil olan böcəklər haqqında // AMEA Zoologiya institutunun əsərləri.c.30, N 1, 2012. S.140-145
5. **Kərimova İ.Q.** Darqanad böcəklər (Oedemeridae, Coleoptera) fəsiləsinin öyrənilməsinə dair// AMEA Zoologiya institutunun əsərləri.c.30, N 1, 2012. S.126-130

Çapa hazırlanmış məqalələr aşağıdakılardır:

1. **X.Ə.Əliyev** “Новый вид ос – мутилид (Hymenoptera, Mutilidae) из Нахичеванской АР Азербайджана” başlıqlı məqalənin əlyazması hazırlanır.
2. **E.A.Hüseynova, İ.Q.Kərimova** Azərbaycanın az öyrənilmiş hortobiont böcək qrupları Cantharidae və Oedemeridae haqqında yeni məlumatlar// Artvin Choruh University Faculty of Foprestry journal
3. **Məhərrəmova Ş.M.** Azərbaycanin Curculionidea böcəkləri barədə yeni məlumatlar//// Artvin Choruh University Faculty of Foprestry journal
4. **N.Yu.Snegovaya**“New data on Odonata in Azerbaijan”// Journal of Notulae odonatologicae
5. **N.Yu.Snegovaya** “New data on Codulegaster species in Azerbaijan”// Journal of Notulae odonatologicae

6. Layihənin nəticələrindən gələcək tədqiqatlarda istifadə perspektivləri

1 Nəticələrin istifadəsi perspektivləri (fundamental, tətbiqi və axtarış-innovasiya yönlü elmi-tədqiqat layihə və proqramlarında; dövlət proqramlarında; dövlət qurumlarının sahə tədqiqat proqramlarında; ixtira və patent üçün verilmiş ərizələrdə; beynəlxalq layihələrdə; və digərlərində)

(burada doldurmalı) Layihənin şübhəsiz böyük elmi və praktiki əhəmiyyəti vardır. Belə ki, görülmüş işlər Azərbaycanın entomofaunası sahəsində yeni məlumatlar əldə etməyə imkan vermişdir, Azərbaycanın biomüxtəlifliyini yeni növlərlə zənginləşdirilmişdir, nadir cücü növlərinin statusu dəqiqləşdirilmişdir, institutun entomoloji kolleksiyasına yeni növlər əlavə edilmiş və elektron kataloqun hazırlanmasına başlanmışdır.

Aparılmış tədqiqat nəticəsində ümumilikdə Azərbaycan faunası üçün 178 növ tapılmış, bunlardan 43-ü yeni növ kimi qeydə alınmışdır. Bunlardan İynəcələr (Odonata) dəstəsinə aid – 32 növ (6 növ Azərbaycan faunası üçün yenidir, 2 növ nadirdir), Sərtqanadlılar (Coleoptera) dəstəsinin Cantharidae fəsiləsinə aid 7 növ (3 növ Azərbaycan faunası üçün yenidir), Oedemeridae fəsiləsinə aid 4 növ (hamısı Azərbaycan faunası üçün yenidir), Curculionidae fəsiləsinə aid 20 növ (Azərbaycan faunası üçün 11 növ yenidir, 1 növ nadirdir, 5 növ azsaylıdır), Zarqanadlılar (Hymenoptera) dəstəsinin Vespidae fəsiləsinə aid 55 növ (24-ü nadir, 1-i endemik növdür), Pompilidae fəsiləsinə aid 18 növ (6-i nadir, 1-i isə Qafqaz endemikidir), Mutilidae fəsiləsinə aid 29 növ (18-i nadir, 3-ü endemik növlərdir), Formicidae fəsiləsinə aid 13 növ toplanmışdır.

Əldə edilmiş nəticələr gələcəkdə bu cücü qrupları üzərində ətraflı tədqiqat işləri aparmaq üçün qiymətli başlanğıc olacaqdır. Bundan başqa layihənin icrası müddətində toplanmış entomoloji materiallar bu qruplarla məşğul olmaq istəyən gənc entomoloqlar üçün də baza rolunu oynayacaqdır. Nəticələrin daha dolğun olması üçün tədqiqatların Azərbaycanın qalan təbii vilayətlərində və bölgələrində də aparılması zəruridir.

SİFARİŞÇİ:	**İCRAÇI:**
Elmin İnkişafı Fondu	
Baş məsləhətçi	**Layihə rəhbəri**
Həsənova Günel Cahangir qızı	Əliyev Xalid Əli Ağa oğlu
________________ *(imza)*	________________ *(imza)*
“ __” ________ 201_-ci il	“29” dekabr 2012-ci il

Baş məsləhətçi

Babayeva Ədilə Əli qızı

____

(imza)

“ __” ________ 201_-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
ELMİN İNKİŞAFI FONDU

MÜQAVİLƏYƏ ƏLAVƏ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun elmi-tədqiqat proqramlarının, layihələrinin və digər elmi tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə qrantların verilməsi üzrə 2011-ci ilin 1-ci müsabiqəsinin (EİF-2011-1(3)) qalibi olmuş və yerinə yetirilmiş layihə üzrə

ALINMIŞ ELMİ MƏHSUL HAQQINDA MƏLUMAT
(Qaydalar üzrə Əlavə 17)

Layihənin adı: **Azərbaycan faunasının cücülər sinfinin öyrənilməmiş qruplarının tədqiqi, onların statuslarının, nadirlik dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsi**
Layihə rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: **Əliyev Xalid Əli Ağa oğlu**
Qrantın məbləği: **50 000 manat**
Layihənin nömrəsi: **EİF-2011-1(3)-82/54-M-58**
Müqavilənin imzalanma tarixi: **20 dekabr 2011-ci il**
Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: **12 ay**
Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): **1 yanvar 2012-ci il – 1 yanvar 2013-cü il**
Diqqət! Bütün məlumatlar 12 ölçülü Arial şrifti ilə, 1 intervalla doldurulmalıdır

1. Elmi əsərlər (sayı)

№	Tamlıq dərəcəsi / Elmi məhsulun növü	Dərc olunmuş	Çapa qəbul olunmuş və ya çapda olan	Çapa göndərilmiş
1.	Monoqrafiyalar			
	həmçinin, xaricdə çap olunmuş			
2.	Məqalələr	5		5
	həmçinin xarici nəşrlərdə			

3.	Konfrans materiallarında məqalələr			
	O cümlədən, beynəlxalq konfras materiallarında			
4.	Məruzələrin tezisləri			
	həmçinin, beynəlxalq tədbirlərin toplusunda			
5.	Digər (icmal, atlas, kataloq və s.)			

2. İxtira və patentlər (sayı)

№	Elmi məhsulun növü	Alınmış	Verilmiş	Ərizəsi verilmiş
1.	Patent, patent almaq üçün ərizə			
2.	İxtira			
3.	Səmərələşdirici təklif			

3. Elmi tədbirlərdə məruzələr (sayı)

№	Tədbirin adı (seminar, dəyirmi masa, konfrans, qurultay, simpozium və s.)	Tədbirin kateqoriyası (ölkədaxili, regional, beynəlxalq)	Məruzənin növü (plenar, dəvətli, şifahi, divar)	Sayı
1.				
2.				
3.				

SİFARİŞÇİ:
Elmin İnkişafı Fondu

Baş məsləhətçi
Həsənova Günel Cahangir qızı

____
(imza)
" __" ________ 201_-ci il

Baş məsləhətçi
Babayeva Ədilə Əli qızı

____
(imza)
" __" ________ 201_-ci il

İCRAÇI:

Layihə rəhbəri
Əliyev Xalid Əli Ağa oğlu

____
(imza)
"29" dekabr 2012-ci il